

Suhdanne 1/2015

Tutkimusjohtaja Markku Kotilainen

ETLA

26.03.2015

Ennusteen lähtökohdat ja oletukset

- Suomea koskeva ennuste on tehty sillä oletuksella, että mitään uusia julkisen talouden sopeutuksia ei tehdä: sopeutusvaihtoehtojen vaikutuksista on raportoitu Suhdanteen talouspolitiikka-luvussa
 - Kun sopeutuksia väistämättä joudutaan tekemään, **BKT:n kasvu on niiden määrästä ja ajoituksesta riippuen muutaman prosenttiyksikön kymmenyksen pienempi kuin esitettävässä ennusteessa**
 - Jos hyödykeveroja nostetaan, ne kiihdyttävät hieman **inflaatiota**
- Ukrainan kriisi ei ratkea nopeasti, mutta ei nykyisestään myöskään kärjisty
- Kiista Kreikan kanssa ratkeaa ilman merkittäviä vaikutuksia euroalueen taloudelle

Ennusteen lähtökohdat ja oletukset

- Raakaöljyn hinta, Brent dollaria/barreli:
 - 2014: 99,1
 - 2015: 61,3
 - 2016: 69,5
 - 2017: 73,5
- Euro/dollari-kurssi
 - 2014: 1,33
 - 2015: 1,11
 - 2016: 1,10
 - 2017: 1,10

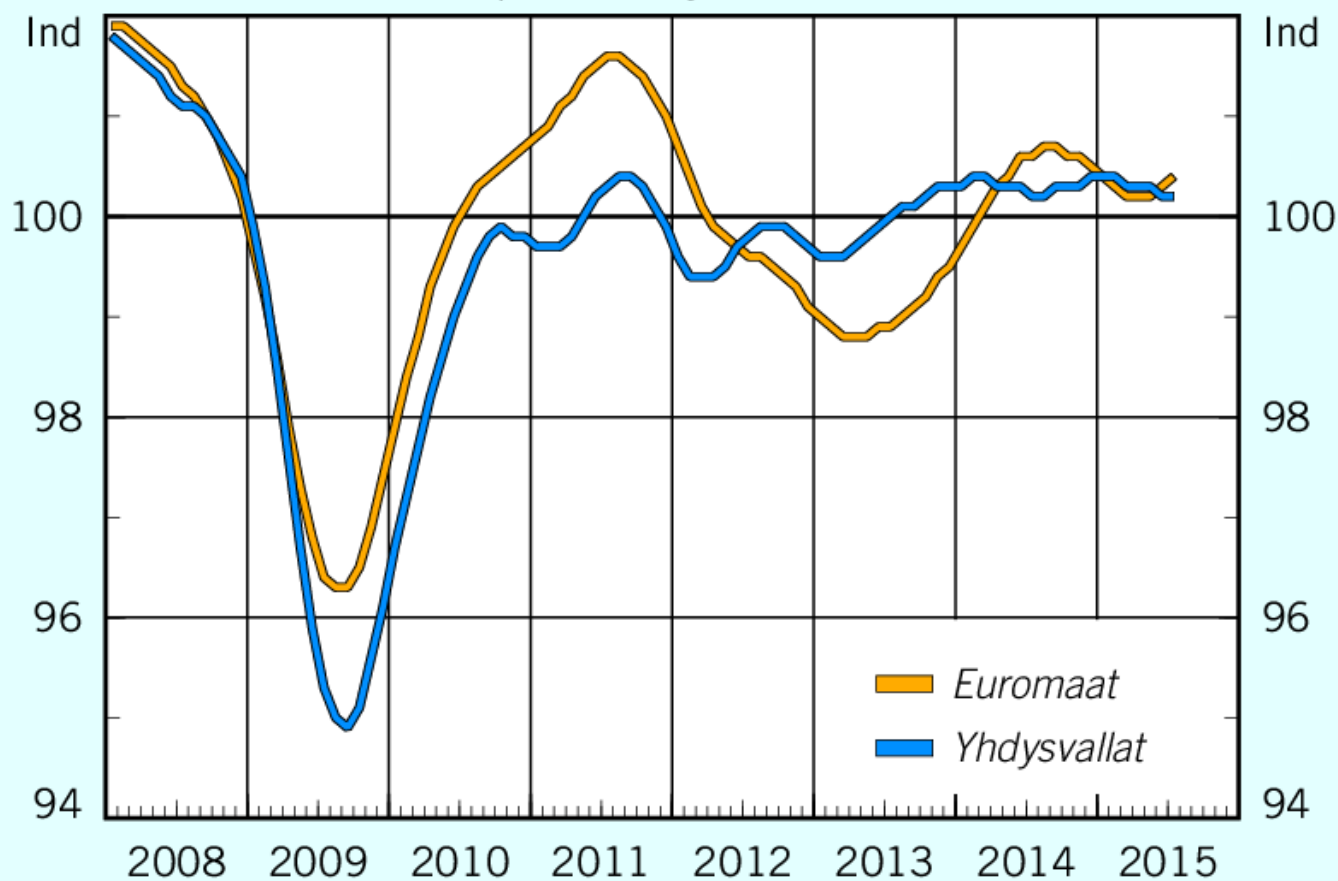
ETLAn Suhdanne 1/2015: tiivistelmä

- Halpa öljy ja heikentyvä euro vahvistavat euroalueen taloutta
- Suomen BKT kasvaa 0.5 prosenttia 2015 ja 1.6 prosenttia vuonna 2016
- Viennin määrä kasvaa prosentin vuonna 2015 ja 3.5 prosenttia 2016
- Yksityinen kulutus kasvaa 0.6 prosenttia 2015, vuonna 2016 se yltää prosentin kasvuun kuluttajien luottamuksen ja työllisyyden kohenemisen myötä
- Investoinnit supistuvat heikon kysynnän vuoksi 1.5 prosenttia vuonna 2015, mutta kääntyvät parin prosentin kasvuun kysynnän elpyessä vuonna 2016
- Työttömyysaste on 8.8 prosenttia vuonna 2015 ja 8.6 prosenttia 2016
- Suomen kuluttajahinnat nousevat 0.3 prosenttia tänä vuonna öljyn hinnan laskun ansiosta, ensi vuonna inflaatio kohoaa prosenttiin
- Julkisen talouden menoja on leikattava tuntuvasti seuraavalla vaalikaudella

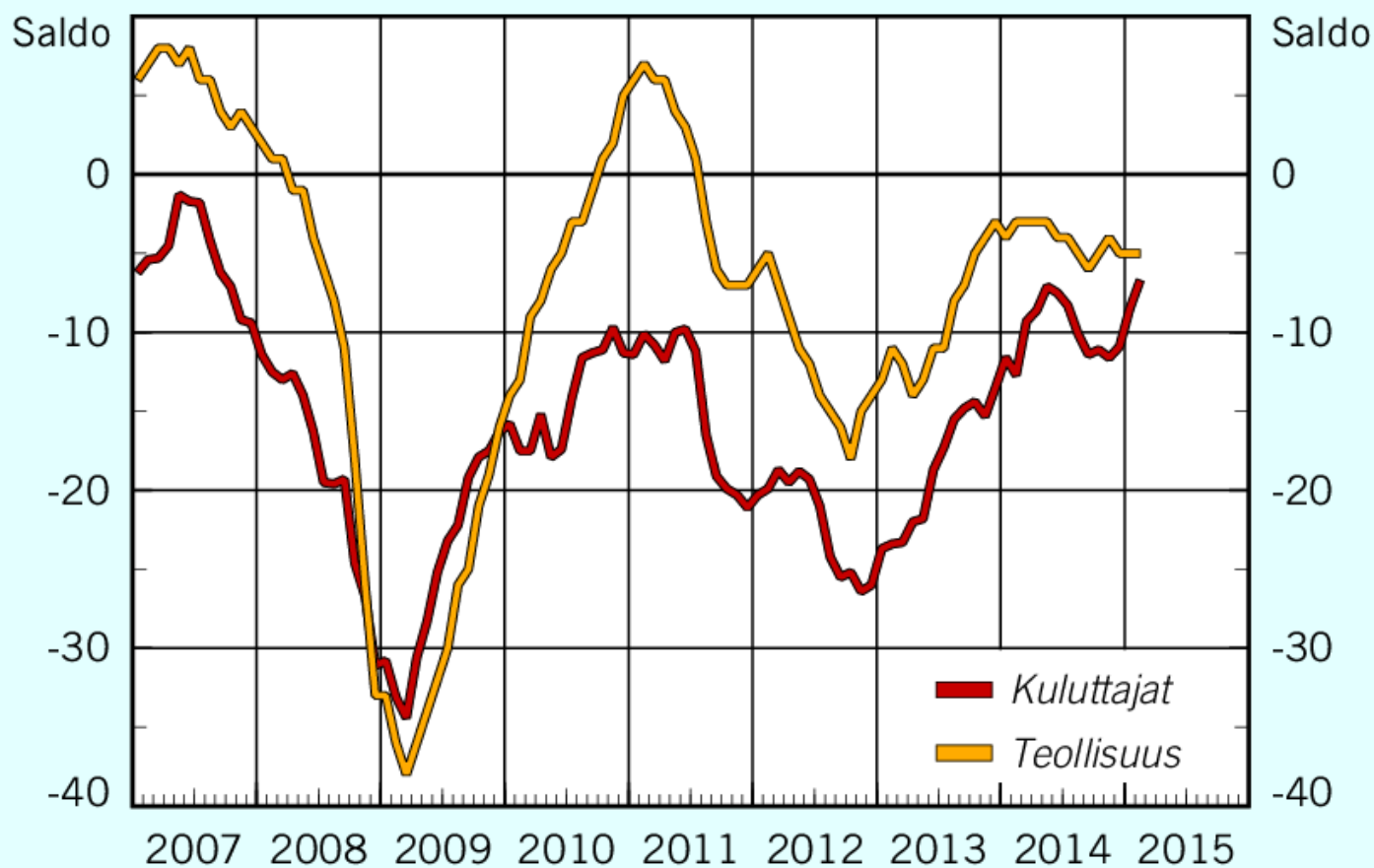
OECD:n ennakoiva indikaattori

Amplitude adjusted (CLI)

Euromaiden kuluttajien ja teollisuuden luottamusindikaattori

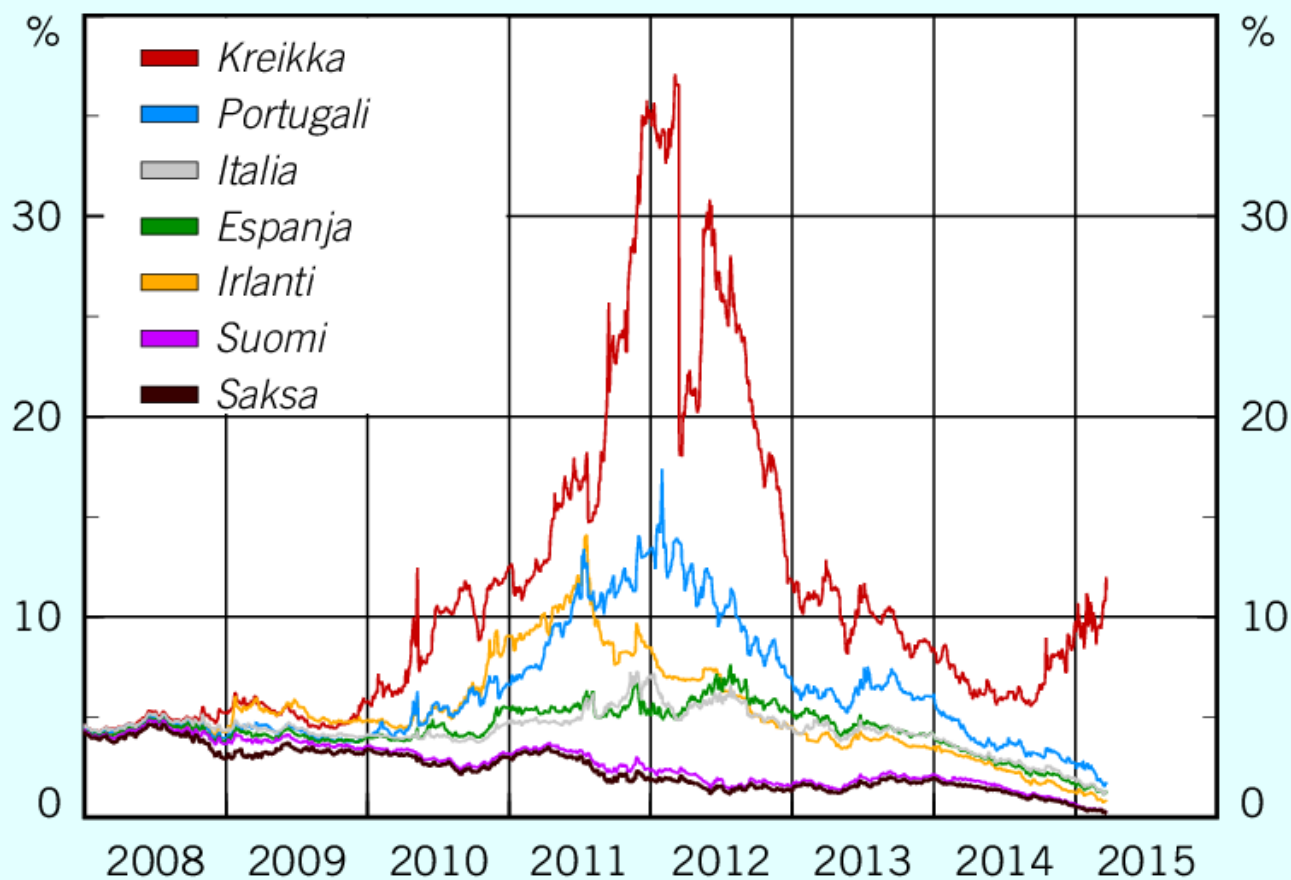

Euroalueen talouspoliittinen tilanne

- EKP alensi 4. syyskuuta 2014 **ohjauskorkonsa** 0.05 prosenttiin. Pankkien yli yön **talletuskoron** se oli jo aiemmin pudottanut negatiiviseksi -0.2 prosenttiin => ei enää pelivaraa koroissa.
- Tammikuussa 2015 EKP ilmoitti, että se ryhtyy maaliskuussa ostamaan jälkimarkkinoilta **valtioiden arvopapereita** 60 miljardia euroa kuukaudessa; ostot jatkuvat ainakin syyskuuhun 2016 asti ja senkin jälkeen siihen saakka kunnes inflaatio on pysyvästi kohonnut kohti keskuspankin hieman alle 2 prosentin inflaatiotavoitetta.
- EKP:n kevyen rahapolitiikan konkreettisin vaikutus on se, että **korot säilyvät matalina ja euron kurssi on heikompi kuin se muuten olisi.**

10 vuoden valtionvelkakirjojen tuotto eräissä maissa

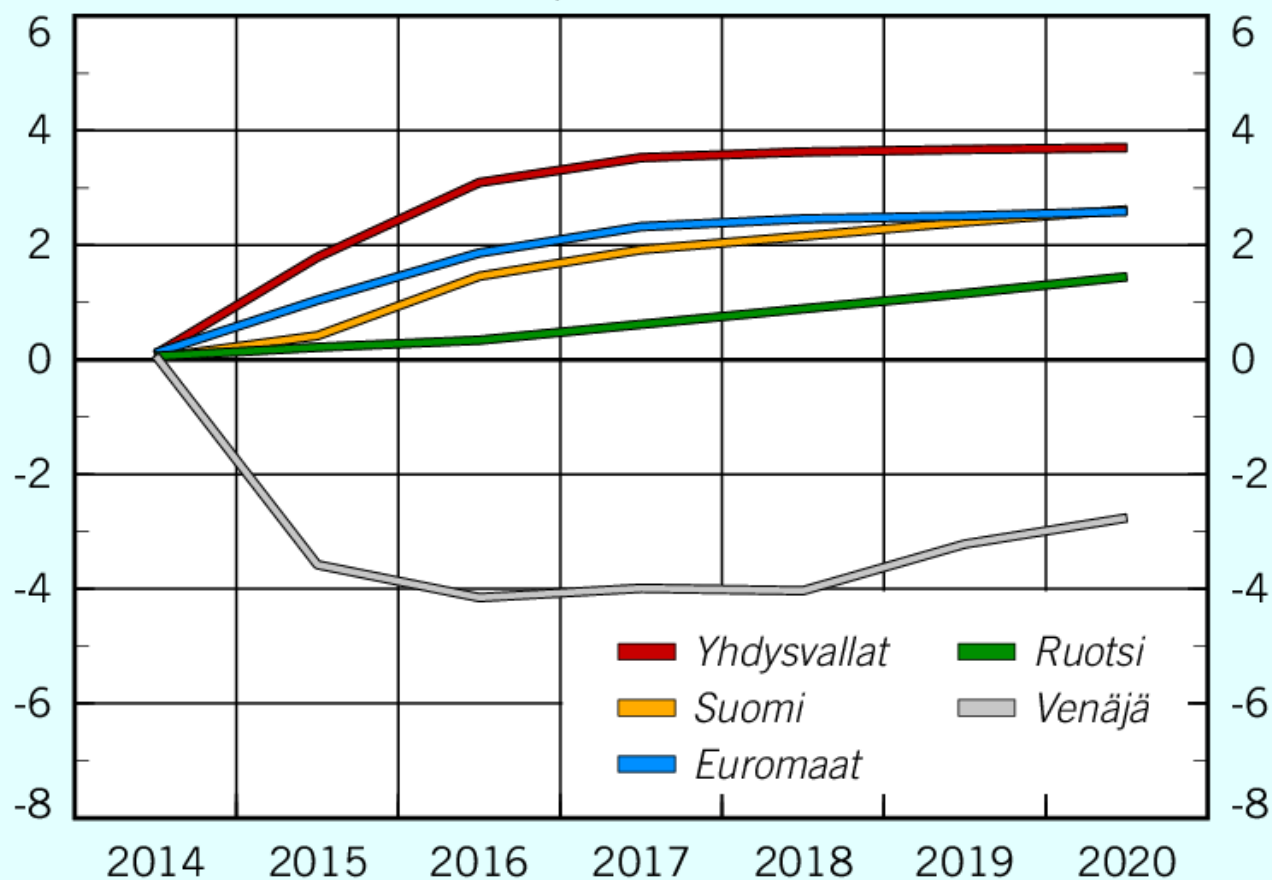
Euroalueen talouspoliittinen tilanne (jatkuu)

- Elvytystä tehdään myös **EU:n n. 300 mrd. euron investointiohjelmalla.**
- Elvytyksen onnistuminen edellyttää , että myös kysyntä vahvistuu.
- Euroalueen **jäsenvaltioiden** finanssipoliittinen elvytysvara on vähäinen julkisen talouden yhä suurien alijäämien ja korkeiden velkojen vuoksi.
- Komissio on jonkin verran löysännyt tulkintojaan heikon taloustilanteen vuoksi, **vakaus- ja kasvusopimuksen määräyksistä luopuminen on kuitenkin hyvin epätodennäköistä.**
- Vaikka Saksa ei ole siirtynyt finanssipoliittiseen elvytykseen, siellä yksityinen kulutus ja investoinnit kasvavat vahvasti ja niillä on naapurimaiden kasvua vahvistava vaikutus.

Raakaöljyn hinnan pysyvän 40 % laskun vaikutukset eräiden maiden kokonaistuotantoon

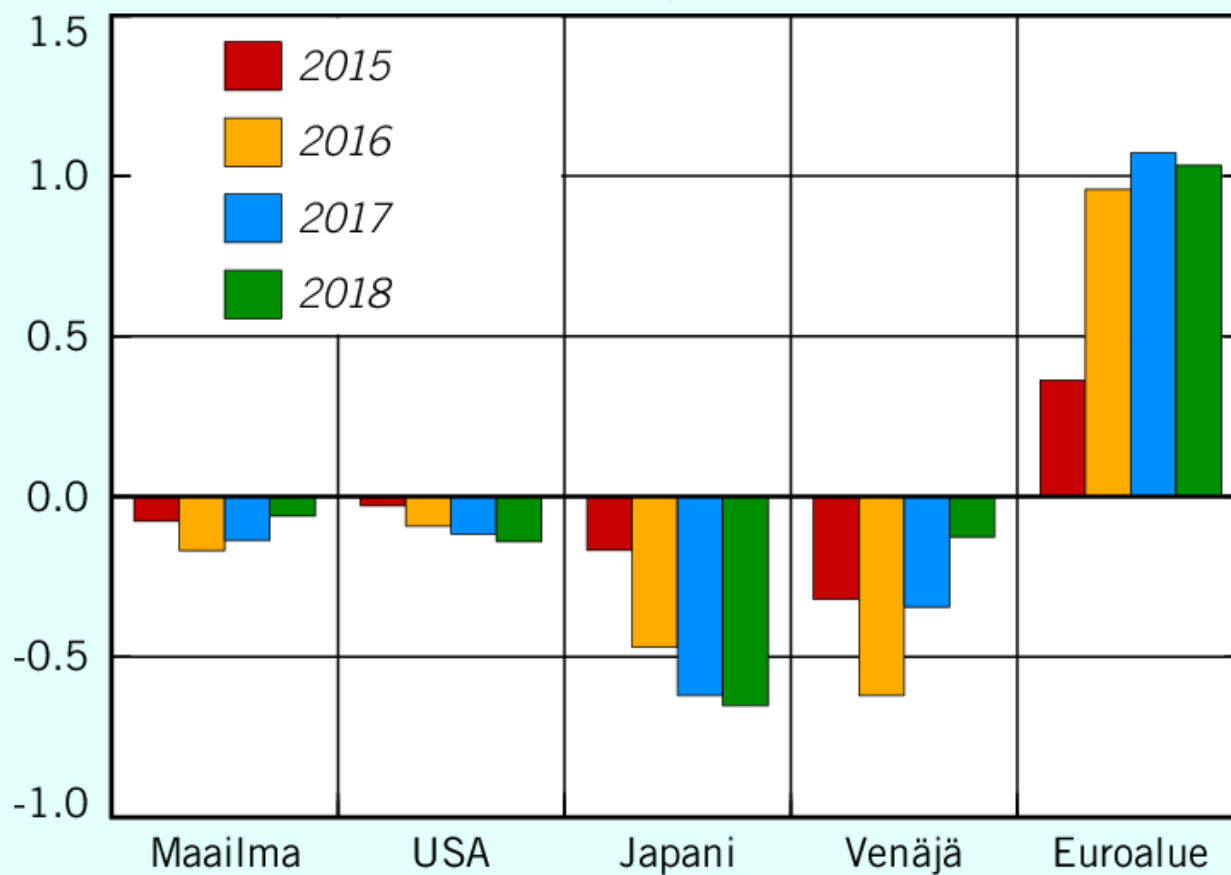
% perusurasta

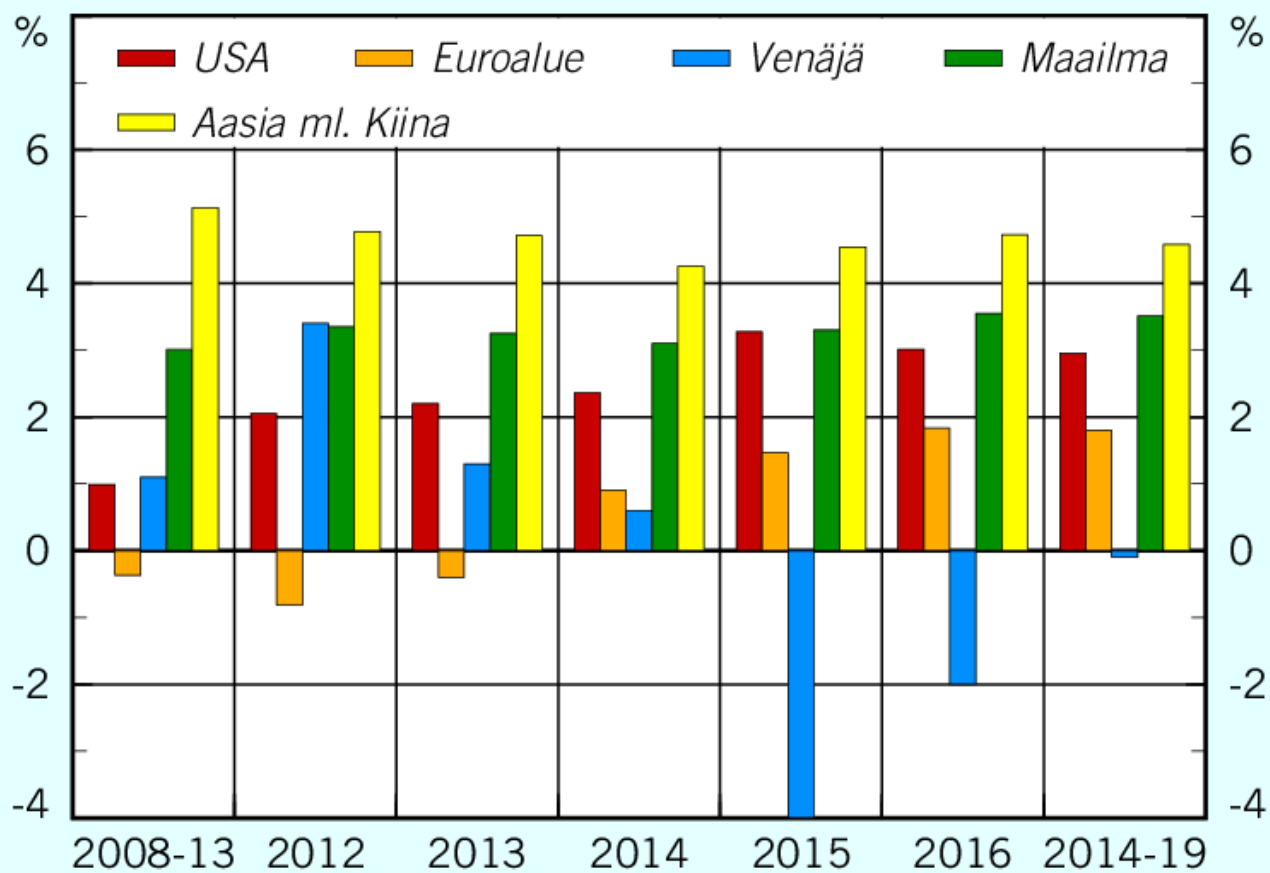
Euron 10 prosentin devalvoitumisen vaikutus BKT:hen eräillä alueilla

Prosenttia perusurasta

Mailman talouskasvu 2008-2019

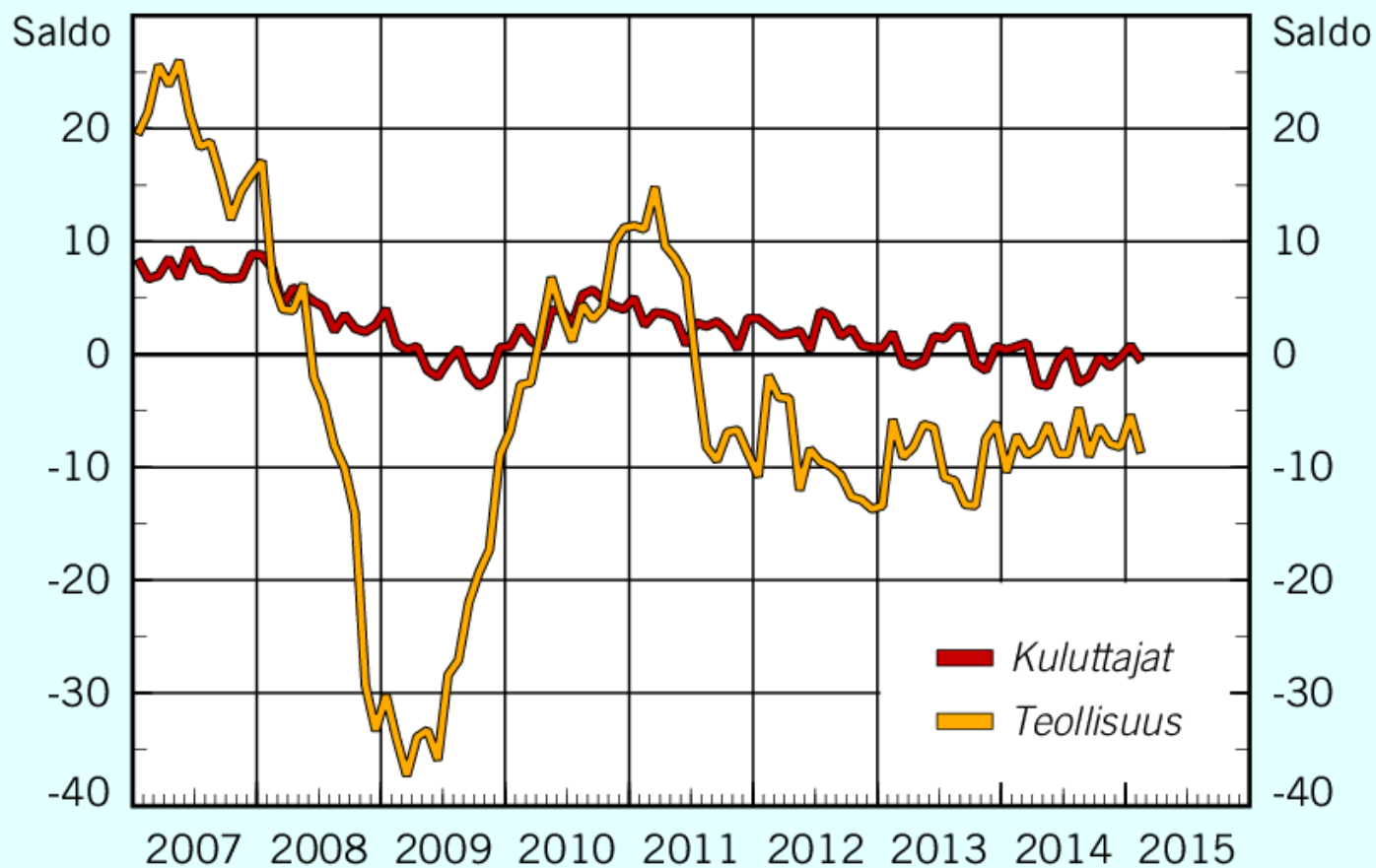

Lähde: ETLA, maaliskuu 2015.

ETLA S15.1/z40b

Suomen kuluttajien ja teollisuuden luottamusindikaattori

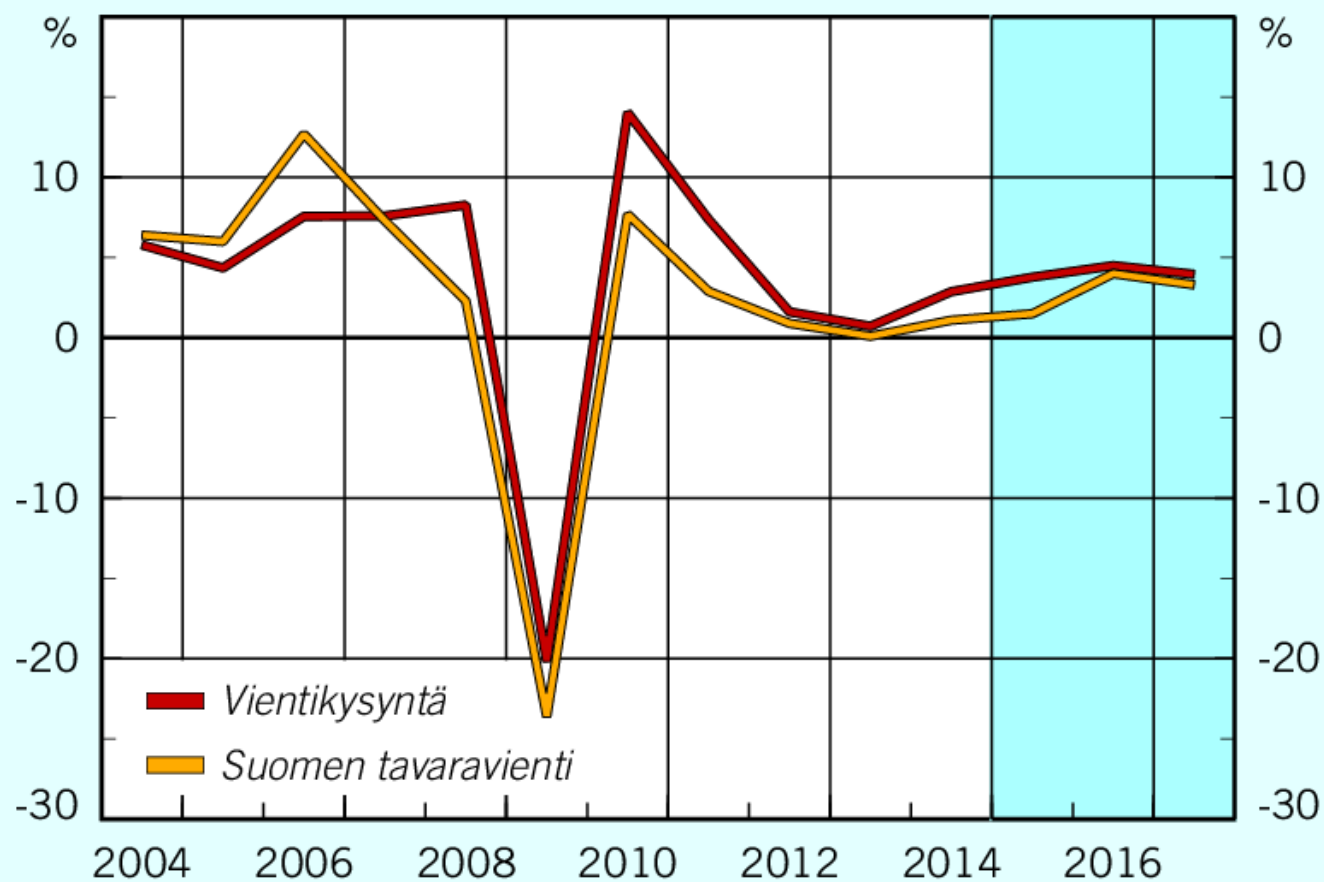

Suomen kokonaistuotanto neljännesvuosittain vuoden 2000 hinnoin, kausitasoitus

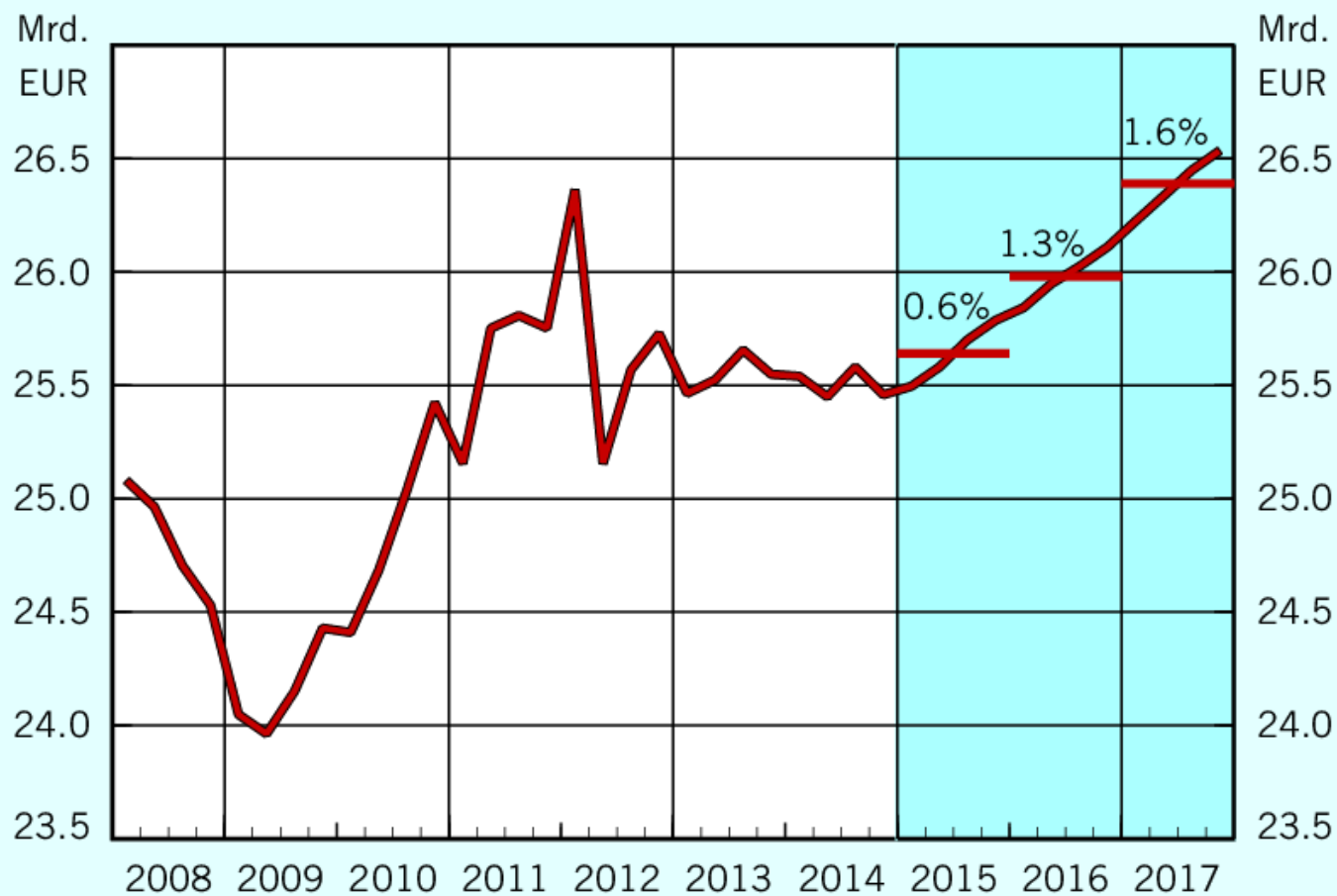

Vientikysyntä ja Suomen tavaravienti

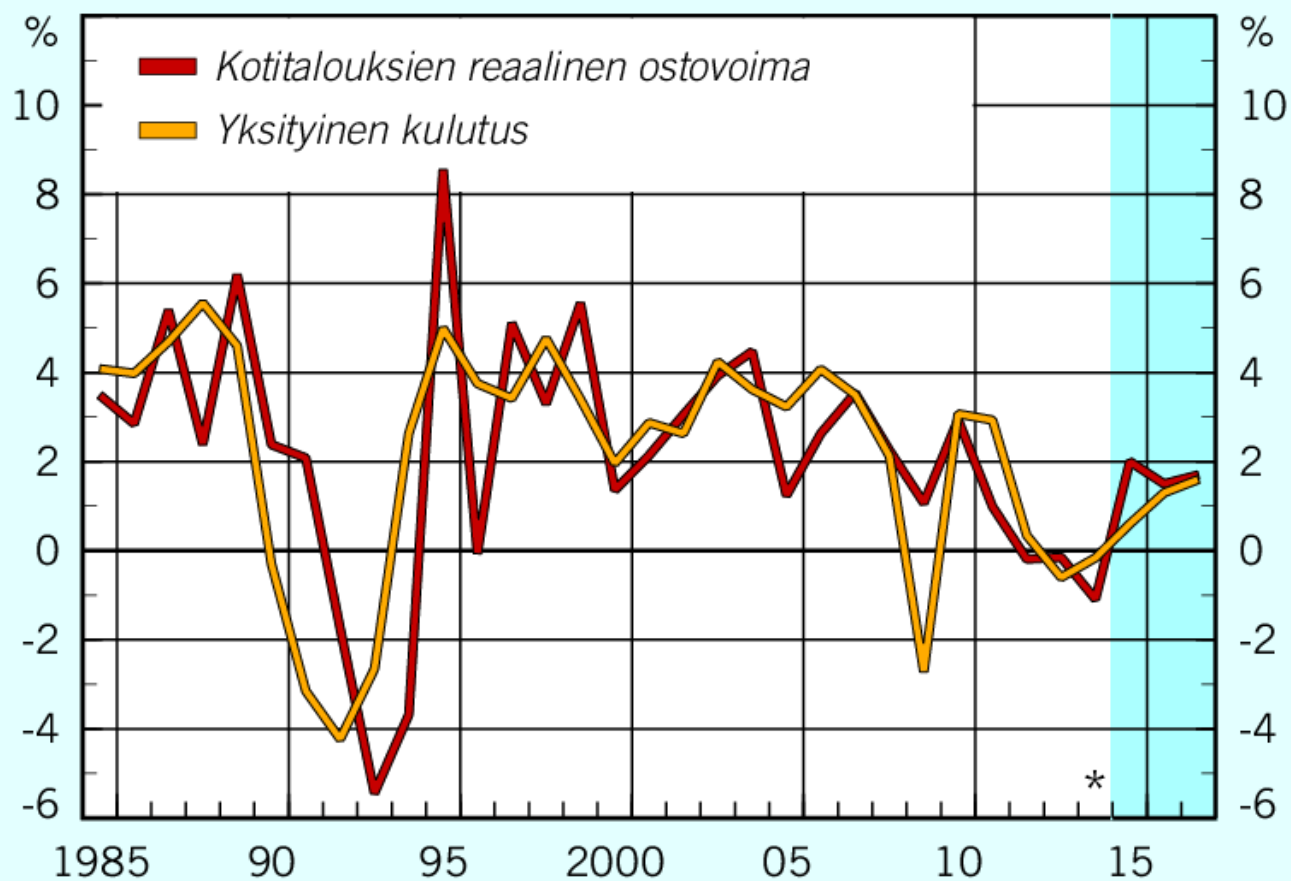

Yksityiset kulutusmenot, kausitasoitus

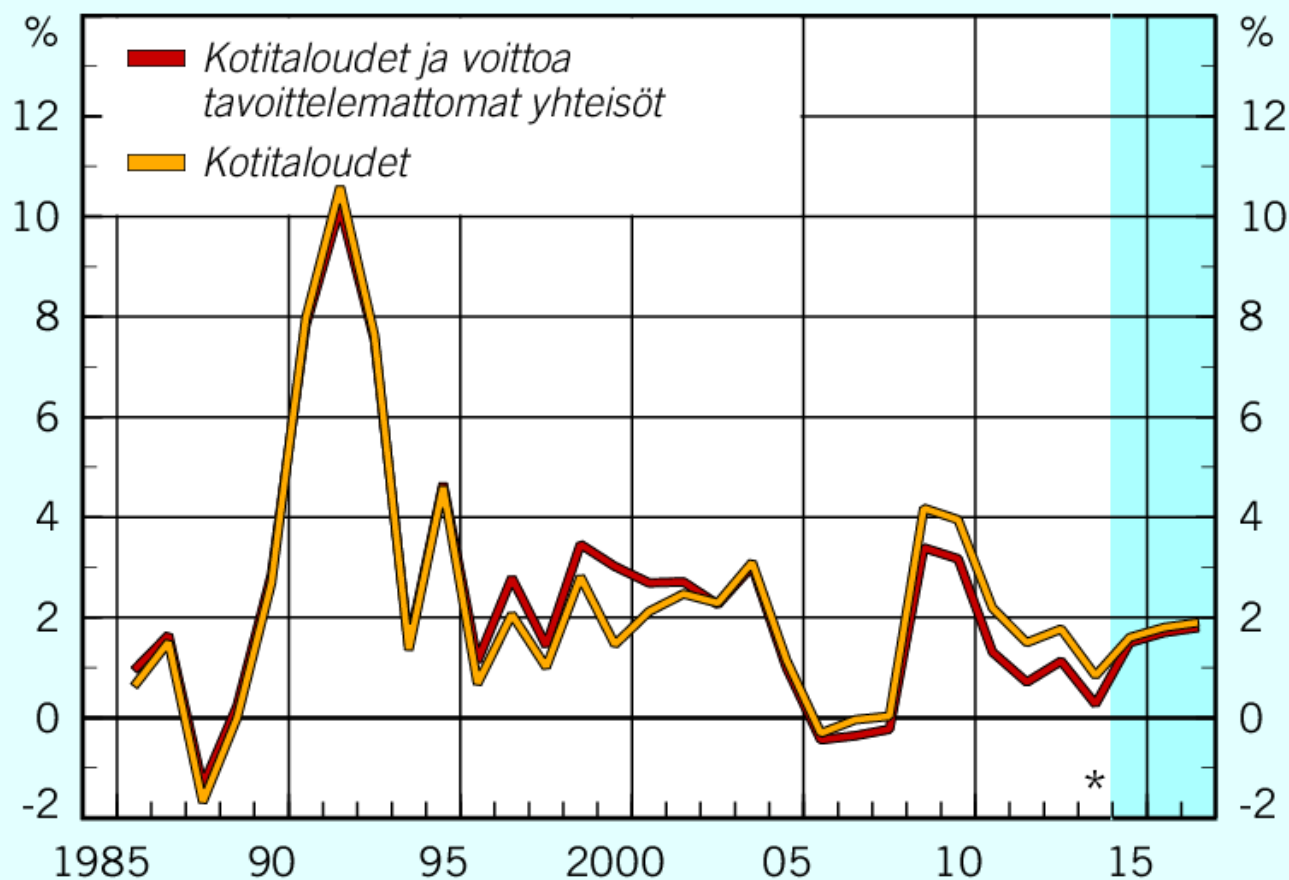

Yksityinen kulutus ja kotitalouksien reaalin ostovoima

Kotitalouksien säästämisaste

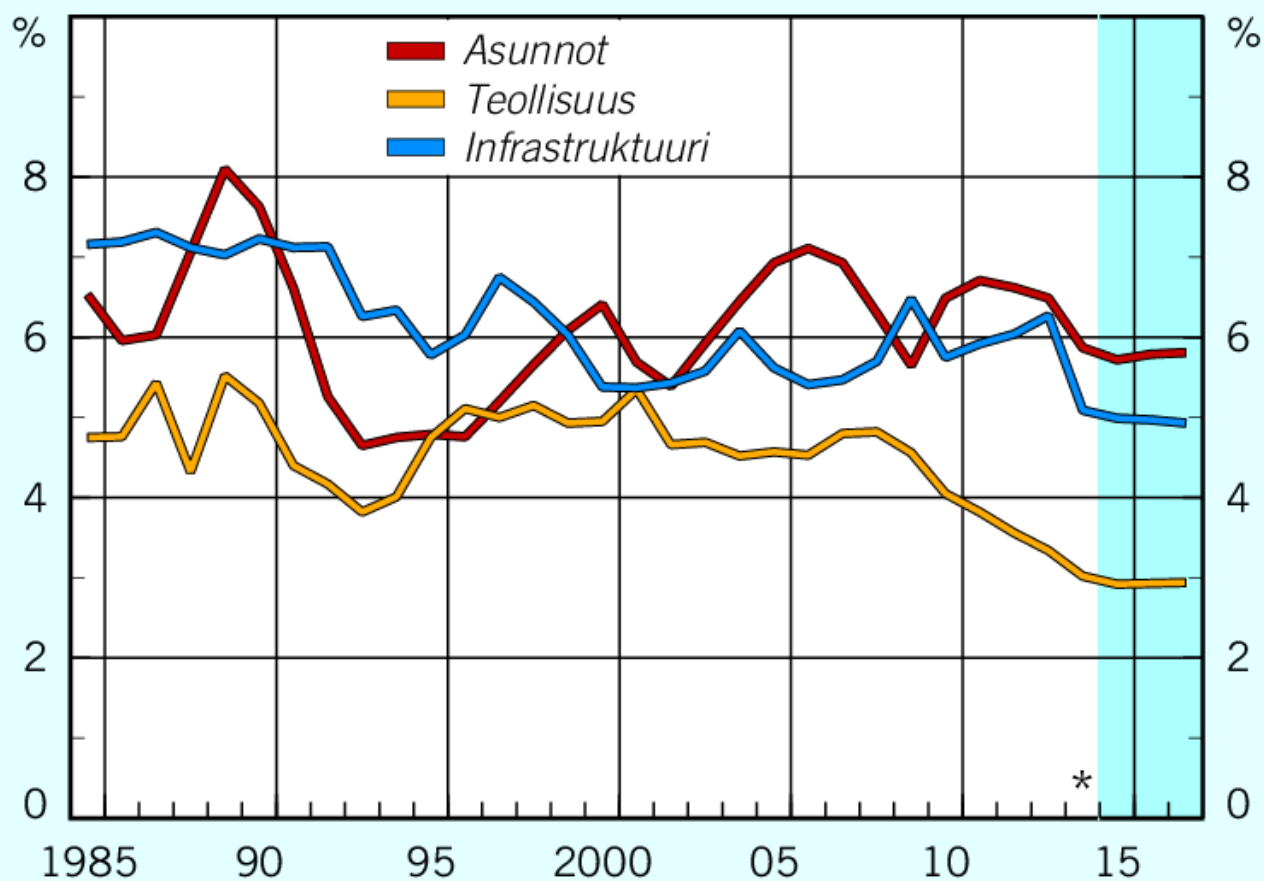

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S15.1/c01b

Investoinnit suhteessa BKT:hen

Työttömyysaste nousee 8,8 prosenttiin

Työllisyys ja työttömyys

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Työlliset, 1000	2473,6	2483,3	2456,7	2447,3	2450,5	2461,2	2468,0
Työvoima, 1000	2682,5	2690,0	2675,8	2679,3	2688,0	2693,4	2698,5
Työttömät, 1000	208,9	206,8	219,2	232,0	237,6	232,3	230,5
Työttömyysaste, %	7,8	7,7	8,2	8,7	8,8	8,6	8,5
Työllisyysaste, %	68,6	69,0	68,5	68,4	68,7	69,3	69,7

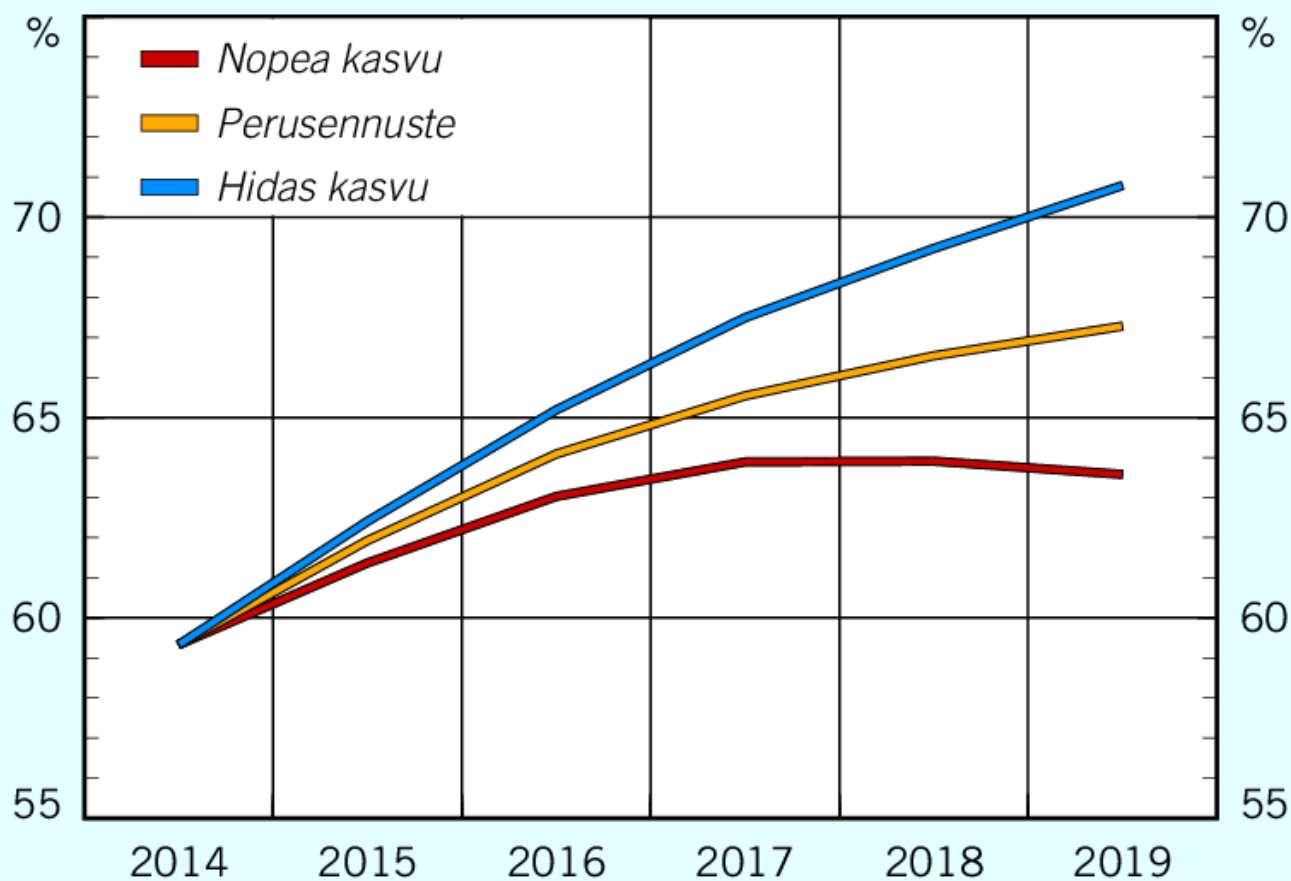
Ilman lisäsopeutusta Suomen julkinen talous ylittää kaikki EMU-kriteerit (vaje v. 2014, velka v. 2019; uhkana liiallisen alijäämän menettely jo viimevuotisen alijäämän pohjalta)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä/BKT,%	-2,1	-2,5	-3,4	-2,8	-2,3	-1,9	-1,8	-1,8
Julkisyhteisöjen rakenteellinen rahoitusjäämä/BKT,%	-1,0	-0,6	-1,5	-0,8/ -1,1	-1,1/ -1,7			-1,8
EMU-velka /BKT,%	52,8	55,8	59,3	61,9	64,1	65,5	66,5	67,3
Valtion velka/BKT, %	42,0	44,4	46,6	48,9	50,7	51,8	52,6	53,1
Veroaste	42,7	43,9	44,1	44,9	45,0	45,1	45,0	44,7

Suomen talouskehityksen vaihtoehtoiset skenaariot

Julkisen talouden EMU-velka, % BKT:sta

Julkinen velka/BKT perusvaihtoehdossa sekä kahdessa sopeutusvaihtoehdossa, joissa julkisia menoja vähennetään 1 mrd. euroa vuodessa vuosina 2016-2019, %

	2016	2017	2018	2019	2023	2025
Perusvaihtoehto	64.1	65.5	66.5	67.3	71.0	72.5
BKT:n määrän kasvu perusvaihtoehdossa	1.6	1.8	1.8	2.0	1.5 ¹	1.5 ¹
Sopeutusvaihtoehto 1, kasvu hidastuu 0.2 %-yksikköä	64.1	64.9	64.9	64.4	62.2	60.8
BKT:n määrän kasvu	1.4	1.6	1.6	1.8	1.7 ¹	1.7 ¹
Sopeutusvaihtoehto 2, kasvu hidastuu 0.4 %-yksikköä	64.6	65.7	66.2	66.1	64.3	62.3
BKT:n määrän kasvu	1.2	1.4	1.4	1.6	1.8 ¹	1.8 ¹

¹ Kasvu keskimäärin vuosina 2020-2025.

Keskeiset riskit

- Krimin ja Ukrainan kriisin kärjistyminen ja mittavat talouspakotteet
 - Suomen Venäjän-viennin supistuminen 20 prosentilla hidastaa Suomen BKT:n kasvua 0.5-0.8 prosenttiyksikköä (riippuu korvaavan viennin löytymisestä).
- Euroalueen kriisin uudelleen kärjistyminen ja pitkittyminen (Kreikka)
- Yhdysvaltojen talousdynamiikka, budjettialijäämän hoito, presidentinvaalikampanja
- Kiinan inflaatio ja kotimaisen kysynnän kehitys
- Öljyn hinta
- Riittääkö Suomen kilpailukyky?

Talouspolitiikan painopisteet lähivuosina

- Euroalueen kriisin ratkaisu (lyhyen ja pitkän aikavälin keinot)
- Julkisen talouden tasapainottamisen jatkaminen keskipitkällä aikavälillä kasvua oleellisesti vaarantamatta (Suomessa uusi eduskunta, uusi hallitus)
- Pitkän aikavälin ns. kestävyysvajeen pienentäminen työuria pidentämällä ja julkisen sektorin tehokkuutta parantamalla
 - Hallituksen **rakennepoliittinen ohjelma täytyy panna toimeen.**
 - Eläkeuudistus on hallinnassa, sote-soppa on taas levällään
- **Kustannuskilpailukyvyn kohentaminen ja Suomen tuotannollisen perustan vahvistaminen**
 - Maltillisen palkkaratkaisun jatko v. 2015
 - Ns. reaalista (laadullista) kilpailukykyä kohennettava (eri työryhmien ehdotukset pohjana)

Kiitos huomiostanne.